

ra i roto i to tatou faaroo.

Te mauruuru nei au no te mau mana'o hohonu, te mau puai e te mau iteraa papû o to'u mau hoa feia apî e to'u mau hoa ohipa e rave rahi. I piha'ihō ana'e vau ia ratou e puaihia vau e ia ite ana'e vau e tei piha'ihō ratou i te tahi atu mau taata, e faaito- itohia vau no te iteraa i te maitai ta ratou e rave nei e te taviniraa ta ratou e horo'a nei i te i'oa o te Fatu ta ratou e haamori nei e e tamata nei i te pee.

Te rave nei te mau taata i te mau mea maitai e te faufaa rahi no te mea e iteraa papû to ratou. E parau mau te reira, e noaa atoa ia tatou te mau iteraa papû no te mea ta tatou e rave nei. Ua parau Iesu e :

« Ere i ta'u e haapii nei, na'na râ, na tei tonō mai ia'u nei.

« O tei hinaaro maite i te haapa'o i to'na ra hinaaro, e ite ia i ta'u e haapii nei e na te Atua, e na'u iho » (Ioane 7:16–17).

« Ua hinaaro outou ia'u ra, e haapa'o i ta'u parau » (Ioane 14:15).

Mai ia Nephi e Moromona i tahito ra, « Area râ, aita vau i ite i te auraa o te mau mea atoa » (1 Nephi 11:17 ; a hi'o atoa Te mau Parau a Moromona 1:7) e parau atu râ vau i te mea ta'u i ite.

Ua ite au e te ora nei te Atua to tatou Metua i te Ao ra e te here nei ia tatou. Ua ite au e Ta'na Tamaiti taa ê, o Iesu Mesia, o to tatou ia Faaora e Taraehara e te upoo no te Ekalesia e mau nei i To'na i'oa. Ua ite au e ua ite mau o Iosepha Semita i te mau mea atoa ta'na i faaite e i haapii no ni'a i te faaho'i-raa-hia mai te Evanelia i to tatou nei anotau. Ua ite au e te arata'ihia nei tatou e te mau aposetolo e te mau peropheta i teie mahana e ua mau te Peresideni Thomas S. Monson i te mau taviri atoa no te autahu'araa e hinaarohia no te haamaitai i to tatou mau oraraa e no te faahaere i te ohipa a te Fatu i mua. Ua ite au e e noaa paatoa ia tatou teie nei iteraa e mai te mea te fifi nei outou, e nehenehe ta tatou e turu'i i ni'a i te parau mau o te mau iteraa papû ta outou e faaroo mai teie atu terono i teie amuiraa. Ua ite au i teie mau mea e te faaite papû atu nei au i te reira i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

Na Elder Dallin H. Oaks

No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Te Hinaaro

Ia hinaaro tatou ia manuia to tatou haere'a mure ore, e hinaaro tatou e e haa tatou ia roaa te mau maitai e riro ai tatou ei taata mure ore.

Ua faaoti au e paraparau atu i te faufaa o te *hinaaro*. Te ti'aturi nei au e, e imi tatou tata'itahi i roto i to tatou aau no te faaoti e, eaha mau ta tatou e hinaaro nei, e e nahea tatou ia faito i to tatou mau hinaaro faufaa a'e.

Na te hinaaro e faataa i ta tatou mau opuaraa matameha'i, na te mau opuaraa matameha'i e hamani i ta tatou mau ma'itiraa, e na te mau ma'itiraa e faataa i ta tatou mau ohipa. Na te mau hinaaro ta tatou e faatupu e faataa i te huru o to tatou tauraa, i ta tatou raveraa e i to tatou huru e au ai.

A tahi, e paraparau atu vau no te tahi mau hinaaro matarohia. I roto i to tatou huru tahuti nei, te vai ra to tatou mau hinaaro tumu i te pae tino. E arata'i te mau hinaaro no te faati'a i taua mau ohipa ra i ta tatou mau ma'itiraa e e faataa i ta tatou mau raveraa. Te vai ra e toru hi'oraa o te faaite mai e, e mea nahea tatou, i te tahi taime, ia vaiiho i teie mau hinaaro no te tahi atu hinaaro o ta tatou e mana'o ra e, e mea faufaa a'e.

A tahi, te maa. E hinaaro tumu to tatou no te maa, tera râ, no te hoê taime, e nehenehe te reira hinaaro e tuuhia i te hiti no te hoê hinaaro puai a'e ia haapae i te maa.

A piti, te pûhaparaa. I te 12raa o to'u matahiti aita vau e hinaaro i te hoê pûhaparaa no te mea te vai ra to'u

hinaaro rahi ia faaoti i te hoê titauraa Scout ia taoto i roto i te uru raau i te hoê pô. O vau te hoê o te mau tamaroa e rave rahi o tei faaru'e i te mahanahana o te pûhaparaa i raro a'e i te fare ie, e ua haere e imi i te hoê rave'a no te hamani i te hoê pûhaparaa e ua hamani i te hoê ro'i i te mau materia i itehia ia matou.

A toru, te taoto. E nehenehe atoa teie hinaaro tumu ia vaiihohia i te hiti no te hoê hinaaro faufaa a'e. Ua haapii mai au i te hoê hi'oraa no teie parau, i te taime a riro ai au ei faehau apî i roto i te Utah National Guard [Pūpū Paruru no Utah], no roto mai i te hoê raatira aravihi i roto i te ohipa aroraa.

I roto i te mau ava'e matamua o te Tama'i no Korea, ua titauhia te hoê pūpū pupuhi no Utah National Guard no Richfield ia haere i ni'a i te tahua aroraa. Na te tapena Ray Cox e faatere i teie pūpū pupuhi, e 40 momoni i roto. I muri iho i te faaineineraa hau atu e te taeraa mai te tahi atu mau faehau mono no te tahi atu mau vahi, no te haapaari i teie pūpū, e aita i maoro, ua tonohia ratou i Korea, i reira to ratou iteraa i te tahi o te mau aroraa r'ari'a o taua tama'i ra. I roto i te hoê aroraa ua titauhia ia ratou ia aro i te hoê nuu faehau enemi, tei haru e tei haamou i te tahi atu mau pūpū pupuhi to ratou.

Eaha te tuatiraa o teie aroraa i ni'a i te parau no te vaiihoraa i te hinaaro taoto i te hiti ? I te hoê pô fifi roa, i te ôraa mai te enemi i roto i te reni matamua e tae roa mai i te reni i muri, tei reira te pūpū pupuhi, ua tamau te tapena i te reni niuniu i roto i to'na fare ie, e ua titau i to'na mau tia'i e rave rahi ia taniuniu mai ia'na iho i te mau hora atoa i te roaraa o te pô. Na te reira i tape'a i te mau tia'i ia vai ara noa, tera râ, o te reira atoa ia te tumu i mutumutu noa ai te taоторaa o te tapena. « Nahea i ti'a ai ia oe ia na reira ? » ta'u ia uiraa ia'na. Ua riro ta'na pahonoraa ei faaiteraa no te puai o te hoê hinaaro faufaa rahi.

« Ua ite au e, mai te mea e, e ho'i noa'tu tatou i te fenua, e farerei mau â vau i te mau metua o teie mau tamaiti i ni'a i te mau purumu o to tatou oire iti, e aita vau e hinaaro e ti'a'tu i mua i te hoê o ratou mai te mea e, aita ta ratou

tamaiti i ho'i mai na roto i te hoê ohipa aita vau i rave, o vau to'na raatira ».¹

Aue ia faaiteraa nehenehe o te puai o te hoê hinaaro faufaa rahi i ni'a i te mau opuaraa matameha'i e i ni'a i te mau ohipa e rave ! Aue ia faaiteraa puia no tatou paatoa, tatou te mau tiaau no te ora maitai o vetahi ê— te mau metua, te mau ti'a faatere e te mau orometua haapii o te Ekalesia !

No te faahope i teie aamu, i te po'i-po'i roa i muri a'e i taua pô ra, fatata aita i taoto, ua arata'i te Tapena Cox i to'na mau taata i roto i te hoê aroraa i ni'a i te nuu enemi. Ua haru mai ratou hau atu e 800 mau auri, e e piti noa to'na mau taata i pepe. Ua haafeti'ahia o Cox i te feti'a no te mata'u ore, e ua farii ta'na pūpū pupuhi i te hoê Faahanahanaraa na te Peresideni no to ratou itoito rahi. E, mai te mau faehau apî a Helamana ra (a hi'o Alama 57:25–26), ua ho'i paatoa mai ratou i te fenua.²

E rave rahi mau haapiiraa i roto i te Buka a Moromona no ni'a i te faufaa rahi o te hinaaro.

I muri a'e e rave rahi hora i te taparuraa i te Fatu, ua parauhia maira ia Enosa e, ua faaorehia ta'na mau hara. I reira « tupu ihora [to'na] hinaaro » i te maitai o to'na mau taea'e (Enosa 1:9). Ua papa'i oia e : « E ... ia oti a'e ra ia'u te pure e te ohipa ma te itoito hope, ua parau maira te Fatu ia'u : No to faaroo e horo'a'i au ia oe i ta oe e hinaaro ra » (irava 12). Te ite nei tatou i na mea faufaa e toru hou a horo'ahia mai ai te haamaitairaa i fafauhia : te hinaaro, te ohipa e te faaroo.

I roto i ta'na a'oraa no ni'a i te faaroo, te haapii nei o Alama e, e nehenehe te faaroo e haamata na roto « noa a'e i te [hoê] hinaaro i te faaroo » mai te mea e farii tatou « ia tupu â taua hinaaro i roto ia [tatou] » (Alama 32:27)

Ua tupu atoa te tahi atu haapiiraa maitai roa no ni'a i te hinaaro, no ni'a iho hoa râ i to tatou hinaaro hopea, i roto i te ohipa i tupu i ni'a i te arii Ati Lamana a haapiihia ai oia e te misio-nare ra o Aarona. Ia anaanatae a'e ra oia i te haapiiraa a Aarona, ua ui atu ra te arii e, « e nahea'tu ho'i au ia fanau-faahou-hia vau i te Atua » e « ia roaa mai ia'u taua ora mure ore ra ? » Alama 22:15 Ua parau faahou atu ra Aarona e : « Ia hinaaro oe i taua mea nei... ia tatarahapa i ta oe mau hara, e ia pi'o i raro i mua i te Atua, e ia pii atu i to'na ra i'oa i te faaroo, ma te mana'o e, e roaa ia, ei reira oe e roaa'i te tia'i ta oe i hinaaro nei » (irava 16).

Ua na reira te arii, e i roto i te pure u'ana na ô atu ra e, « e haapae atu vau i ta'u atoa ra hara ia ite au ia oe na ... e ia ora i te mahana hopea ra » (irava 18). Na roto i taua fafauaraa ra e taua faaiteraa na'na i to'na hinaaro hope ra, ua pahonohia maira ta'na pure mai te semeio ra te huru.

E hinaaro rahi to te peropheta Alama ia piihua i te mau taata atoa ia tatarahapa, tera râ, ua ite a'e ra oia e, eiaha oia e hinaaro i te mana faahepo e titauhia no te mea, mai ta'na i parau ra, « e horo'a mai ... te Atua parau-ti'a ... i te taata nei i tei au i to ratou hinaaro, i te pohe e te ora » (Alama 29:4). Oia'toa, i roto i te heheuraa

apî ua parau mai te Fatu e, Na'na « e haava i te mau taata atoa mai te au i ta ratou ra mau ohipa, mai te au ho'i i te hinaaro o to ratou ra mau aau » (PH&PF 137:9).

Ua ineine mau anei tatou no te farii ia tuu to tatou haava Mure Ore i teie auraa rahi i ni'a i te mea mau ta tatou e hinaaro ?

E rave rahi mau papa'iraa mo'a o te faaairo nei i te mea ta tatou e hinaaro nei, ei mea o ta tatou e imi nei. « O oia o te titau vave mai ia'u nei e ite mai ia'u, e e ore roa oia e faaru'ehia » (PH&PF 88:83). « A imi onoono outou i te mau horo'a maitai roa ra » (PH&PF 46:8) « [Oia] o te imi maite ra, e ite ia » (1 Nephi 10:19). « A haafatata mai ia'u nei e haafatata atu ia vau ia outou na ; a imi itoitonoa mai ia'u nei e e ite mai hoi outou ia'u ; a ani mai, e e farii ia outou ; a patoto mai e e iritihia'tu ia ia outou na » (PH&PF 88:63)

E ere i te mea ohie ia arai i to tatou mau hinaaro no te faaairo i te mau mea mure ore ei ohipa matamua faufaa a'e na tatou. Ua hope tatou paatoa i te hinaaro i na mea e maha o te ao nei, oia ho'i, te faufaa, te ti'araa teitei, te hanahana e te mana. E nehenehe ta tatou e hinaaro i te reira mau mea, eiaha râ tatou e faaairo i te reira ei mau opuaraa matameha'i faufaa a'e na tatou.

Te feia e hinaaro rahi nei e titau i teie mau faufaa, ua topa ia ratou i roto i te herepata o te oraraa imi tao'a. Ua

tau'a ore ia ratou i te faaararaa « eiaha ia imi i te tao'a e te mau mea faufaa ore o teie nei ao » (Alama 39:14 ; hi'o atoa Iakoba 2:18).

Te feia o te hinaaro i te ti'araa teitei e aore râ, i te mana, e ti'a ia ia ratou ia pee i te hoho'a o te Tapena itoitonoa Moroni, inaha, e ere hoi ta'na taviniraa « no te mana » e aore râ no te « tura o teie nei ao » (Alama 60:36).

Nahea tatou ia faahotu i te mau hinaaro ? E mea iti roa o tatou o te farii i te ati tei horo'a i te itoitonoa puai i roto ia Aron Ralston,³ tera râ, te horo'a mai nei teie iteraa to'na i te hoê haapiiraa faufaa roa no ni'a i te faarahiraa i te mau hinaaro. Te haere ra o Ralston na ni'a i te mou'a i Utaha apatoa, ua hee maira te hoê ofa'i rahi, e 363 kilo, e ua mau mai i ni'a i to'na rima atoa. E pae mahana mo'emo'e to'na tautoo-noa-raa no te tatara ia'na. E i te taime a opua ai oia e faaru'e e e farii i te pohe, ua farii a'e ra oia i te hoê orama no te hoê tamaiti e 3 matahiti te horo maira ia'na ra, no te haru i to'na rima aui. Ua taa a'e ra oia e, ta'na tamaiti teie amuri a'e, e na te reira atoa i haapapû mai ia'na e, e ora oia, no reira, ua horo'a oia i to'na puai hope e ua rave i te ohipa teimaha no te faaora ia'na, hou a paruparu roa ai oia. Ua ofati oia i na ivi i roto i to'na rima atoa perehu, e ua rave i te tipi i roto i to'na rima no te tapu i taua rima ra. E ua faaitoitonoa oia e haere e 8 kilometa i te atea no te imi i te tauturu.⁴

Te ra mau te hoê hi'oraa no te mana o te hoê hinaaro puai ! Ia farii ana'e tatou i te hoê orama no te mea ta tatou e nehenehe e riro mai, e rahi atu â to tatou hinaaro e to tatou puai ia rave.

Eita te rahiraa o tatou e farerei i te ati mai teie te huru, tera râ, e farii tatou paatoa i te mau marei puai o te tape'a i to tatou haereraa i mua e tae atu ai i te hopearaa mure ore. Mai te mea e, e mea puai to tatou hinaaro ti'a, na te reira e horo'a i te mana'o puai i roto ia tatou ia tapu ê ia tatou iho i te faa'itûraa, i te tahi mau faaheporaa hara, e i te mau opuaraa matamua o te tape'a i to tatou haereraa mure ore i mua.

Ia haamana'o tatou e, e ere te mau hinaaro ti'a i te hinaaro na ni'a ê noa, te iria, e aore râ, no te tahi tau potonoa. Ei mau hinaaro aau tae râ, te aueue ore e te vai tamau. Ma te itoitonoa, e imi ia tatou i taua huru i faaitehia mai e te peropheta Iosepha Semita, i hea tatou e « aro ai i te mau demoni o [to tatou oraraa] e ia faaru'e i te mau hinaaro no te hara atoa ».⁵ E faaotiraa teie na te hoê taata iho. Mai ta Elder Neal A. Maxwell i parau ra :

« Ia parau-ana'e-hia te taata e, 'ua ore to ratou hinaaro ia rave i te hara,' na ratou, e na ratou ana'e iho ia, i faaoti, ma te faahepo ore, ia faaore i taua mau hinaaro hape ra na roto i te hinaaroraa 'ia faaru'e i [ta ratou] mau hara atoa' ia ite ho'i ratou i te Atua ».

« No reira, te mea ta tatou e tamau noa i te hinaaro, i te hoê taime, o te mea ia ta tatou e riro mai, e o ta tatou ia e farii i roto i te tau mure ore ra ».⁶

Oia mau, e mea faufaa ia faaore i te mau hinaaro atoa no te rave i te hara, tera râ, no te ora mure, tei mua'tu ia te titauraa. Ia hinaaro tatou ia manuia to tatou haere'a mure ore, e hinaaro tatou e e haa tatou ia roaa te mau maitai e riro ai tatou ei taata mure ore. Ei hi'oraa, e faaore te mau taata mure ore i te hapa a te feia tei faaino mai ia ratou. E tuu ratou i te maitai o vetahi ê na mua i to ratou. E e here ratou i te mau tamarii atoa a te Atua. E mai te mea e, e mea fifi roa teie—oia mau ia, e ere i te mea ohie no te hoê a'e o tatou—e haamata ia tatou i te hinaaro i te reira mau maitai, e ia ani i to tatou Metua i te Ao ra ia tauturu mai i to

tatou mau mana'ō. Te haapii mai nei te Buka a Moromona ia tatou e, e mea ti'a ia tatou ia « pure atu i te Metua ma te puai hope o te aau, ia î [tatou] i teie nei aroha, o ta'na i hō mai i te taata atoa e pee mau i ta'na tamaiti ia Iesu Mesia » (Moroni 7:48).

Te faaoti nei au na roto i te hoê hi'oraa hopea o te hoê hinaaro e o te ti'a ia riro ei ohipa faufaa rahi no te mau tane e te mau vahine atoa—tei faaiipoiphia e tei ore â i faaiipoiphia. E mea ti'a i te mau taata atoa ia hinaaro e ia rohi ma te tuutuu ore no te haapapû i te hoê faaiipoiporaa no amuri noa'tu. Te mau taata e faaiipoiporaa hiero to ratou, e mea ti'a ia ia ratou ia imi i te mau rave'a atoa no te faaherhereraa i te reira. Te mau taata e faaea otahi noa nei â, e ti'a ia ia ratou ia imi i te rave'a ia noaa atoa te hoê faaiipoiporaa hiero ia ratou, e ia faariro i te reira ei titauraa matamua na ratou. E mea ti'a i te feia apî e te feia apî otahi ia pato'i i te haapiiraa o te haafaufaa ore nei i te faufaa rahi o te faaiipoiporaa e te fanauraa i te tamarii. E haapiiraa tano paha ia au i ta te poritita, ua hape râ ia au i te faanahoraa mure ore.⁷

E te mau tane otahi e, a faaroo mai na i te titauraa i roto i teie rata tei papa'ihia e te hoê tuahine otahi. Ua taparu oia, « te vai nei te mau tamahine

maitai roa a te Atua o te imi maite nei i te hoê hoa ti'amâ, tera râ, mai te huru ra e, e matapo to te mau tane e te taa ore e, e hopoi'a anei na ratou e aore râ, aita, te imiraa i te reira mau tamahine nehenehe e te faahiahia a to tatou Metua i te Ao ra, e ia arapae ia ratou e ia hinaaro e rave e e haapa'ō i te mau fafauraa mo'a i roto i te fare o te Fatu ». Te parau ra oia i te hopea e, « e rave rahi mau tane otahi melo no te Ekalesia a Iesu Mesia i ô nei o te oaoa nei ia haere e orihaere e ia arearea, e ia arapae e ia apiti i te tahi, tera râ, aita roa e hinaaro i roto ia ratou ia rave i te hoê fafauraa e te hoê vahine ».⁸

Ua papû ia'u e, te tahi mau feia apî tamaroa o te imi papû nei, te hinaaro nei ratou ia parau atu vau e, te vai ra te tahi mau tamahine o te hinaaro nei i te hoê faaiipoiporaa ti'amâ e i te tamarii, e mea atea roa to ratou hinaaro i te hoê toro'a e aore râ, i te tahi atu mau huru ti'araa o te tino nei. E titau te mau tane e te mau vahine i te mau hinaaro ti'a o te arata'i ia ratou i te ora mure ore ra.

A haamana'ō noa tatou e, na te hinaaro e faataa i ta tatou mau opuaraa matameha'i, na te mau opuaraa matameha'i e hamani i ta tatou mau ma'itiraa, e na te mau ma'itiraa e faataa i ta tatou mau raveraa. Taa ê atu i te reira, na ta tatou mau ohipa e

to tatou mau hinaaro e horo'a mai i te huru e au ai tatou, e hoa maitai anei, e orometua aravihi anei, e aore râ, e taata anei e ti'a ia farii i te ora mure ore.

Te faaite papû nei au no ni'a ia Iesu Mesia, na roto ho'i i to'na here, ta'na mau haapiiraa e to'na taraehara i ti'a ai te mau mea atoa ra. Te pure nei au e hau atu i te mau mea atoa ia hinaaro tatou ia riro mai mai Ia'na, e i te hoê mahana ia ho'i atu tatou i mua i To'na aro no te farii i te îraa o To'na oaoa. Na roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Ray Cox, uuiiraa na te taata papa'i, I no atete 1985, Mount Pleasant, Utah, haapapûraa no te mea ta'na i parau ia'u i roto Provo, Utah, circa 1953.
2. A hi'o Richard C. Roberts, *Legacy: The History of the Utah National Guard* (2003), 307–14 ; « Self-Propelled Task Force », *National Guardsman*, Me 1971, api i muri ; *Miracle at Kapyong: The Story of the 213th* (film produced by Southern Utah University, 2002).
3. A hi'o Aron Ralston, *Between a Rock and a Hard Place* (2004).
4. Ralston, *Between a Rock and a Hard Place*, 248
5. A hi'o Te mau Haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia : *Iosepha Semita* (2007), 132
6. Neal A. Maxwell, « According to the Desire of [Our] Hearts », *Ensign*, Novema 1996, 21–22.
7. A hi'o Julie B. Beck, « Teaching the Doctrine of the Family », *Liahona*, Mati 2011, 32–37 ; *Ensign*, Mati 2011, 12–17.
8. Rata, 14 no setepa 2006.